

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MERSİN BÜYÜKŞEHİR İMAR İNŞAAT TİC. A.Ő.

2022 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	4
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	7
7.	DENETİM BULGULARI.....	8

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	2
Tablo 2: Şirketin Doğrudan veya Dolaylı Olarak Sahip Olduğu Ortaklıklar.....	2
Tablo 3: 2021 Yılı İçerisinde Şirket Tarafından Yapılan Taşıt ve İş Makinesi Kiralama Hizmet Alımları.....	14
Tablo 4: 2022 Yılı İçerisinde Şirket Tarafından Yapılan Taşıt ve İş Makinesi Kiralama Hizmet Alımları.....	14

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
BKK	Bakanlar Kurulu Kararı
BOBİ FRS	Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı
BVAS	Birleşik Veri Aktarım Sistemi
EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
İKN	İhale Kayıt Numarası
KDV	Katma Değer Vergisi
KGK	Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
LTD ŞTİ	Limited Şirket
MESKİ	Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
MKE AŞ	Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi
TMS	Türkiye Muhasebe Standartları
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
ÜFE	Üretici Fiyat Endeksi
VD	Vergi Dairesi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

B. Diğer Bulgular

1. Yapılandırılmış Vergi ve SGK Prim Borçlarının Vadelerine Uygun Hesaplarda İzlenmemesi
2. 4734 sayılı Kanun'da Düzenlenen İstisna Kapsamına Girmeyen Mal Alımının Bu Kapsamda Gerçekleştirilmesi
3. Kamu İhale Kanunu'ndaki İstisna Hükümüne Dayanılarak Yapılan Alımlarda Üst Limitinin Aşılması
4. Şirketin Kamu İhale Kanunu'na Göre İstisna Kapsamında Bulunan Alımlarının Elektronik Kamu Alımları Platformuna Girilmemesi
5. Kamu İhale Kanunu'na Göre İstisna Kapsamında Bulunan Alımlara İlişkin Ceza ve İhalelerden Yasaklama Hükümlerine Uygunluk Kontrollerinin Yapılmaması
6. Doğrudan Temin Usulüyle Yapılan Alımlarının Elektronik Kamu Alım Platformuna (EKAP) Kaydedilmemesi ve Yasaklılık Sorgulamasının Yapılmaması
7. Serbest Tüketici Durumundaki Şirketin Elektrik Enerjisi Alımlarında İhale Mevzuatına Uyulmaması
8. Sözleşme İmzalamaya Gelmeyen İlgililer Hakkında Gerekli Yaptırımların Uygulanmaması
9. İşletme Hakkının Devri Niteliğindeki Kiralamalardan Eksik KDV Alınması
10. Kira Artışlarına İlişkin Uygulamanın Hatalı Olması
11. İşçilere Mevzuatta Belirlenen Sürenin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması
12. İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması
13. Sayıştaya Verilecek Defter, Mali Tablo, Belge ve Bilgilerden Bazılarının Zamanında Gönderilmemesi

14. Şirketin Yıllık Faaliyet Raporunda Yer Alması Gereken Bilgilerin Tamamına Yer Verilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Mersin Büyükşehir Belediyesi İmar İnşaat Elektrik Üretim Özel Güvenlik Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi, Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 70'inci maddesi ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre 1998 yılında Limited Şirket olarak kurulmuş olup, 22.08.2008 tarihinden itibaren Anonim Şirket olarak kamu denetimine ve Ticaret Kanunu'na tabi Kamu Şirketi olarak faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir.

Şirketin kuruluş amacı ve konusu Şirket Ana Sözleşmesinde belirtilmiştir. Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin ihtiyaç duyduğu şekilde; hizmet alımlarını sağlamak, taşıt ve iş makineleri kiralama, hafriyat, açık hava reklam araçlarının işletilmesi, elektronik ücret toplama sisteminin işletilmesi, ihaleli işlerin ifası Şirketin başlıca görevleri arasındadır.

Şirket, yasalara ve kuruluş amacına uygun olan işlerin yapılması için taşınmaz tasarruf ve bunların üzerinde aynı hak tesis edebileceği gibi bunları alıp satabilir, kira ile işletebilir veya kiraya verebilir.

Mersin Büyükşehir Belediyesi İmar A.Ş faaliyetlerini temel olarak Türk Ticaret Kanunu, Belediye Kanunu ve Borçlar Kanunu'na tabi olarak gerçekleştirmektedir. Ayrıca şirket gerçekleştireceği ihaleli işlemlerde Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na tabidir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Yönetim kurulu üyeleri gerçek ve pay sahibi olan tüzel kişilerin temsilcisi olan kişilerden teşkil olur. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Yönetim kurulu üyeliğine gerçek veya tüzel kişiler seçilebilir. Bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişiyle birlikte, tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen, sadece bir gerçek kişi de tescil ve ilan olunur; ayrıca, tescil ve ilanın yapılmış olduğu, şirketin internet sitesinde hemen açıklanır. Tüzel kişi adına sadece, bu tescil edilmiş kişi toplantılara katılıp oy kullanabilir.

Şirketin yönetim organı olan yönetim kurulu, başkan ve başkan vekili ile birlikte toplam 3 (üç) kişiden oluşmaktadır.

Şirkette çalışan personel sayısı, 31.12.2022 tarihi itibarıyla 1333'tür. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

Mersin Büyükşehir Belediyesi İmar AŞ'nin sermayesinin tamamı ödenmiş olup 31.12.2022 tarihi itibarıyla sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Sıra No	Şirketin Adı	Vergi Dairesi- Vergi Sicil No	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Ödenmiş Sermaye Tutarı (TL)	Ödenmemiş Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Mersin Büyükşehir Belediyesi	Uray VD 6180006446	48.171.673,00	46.968.508,00	49.968.508,00		97,50
2	Akdeniz Belediyesi	İstiklal VD 0210061595	48.171.673,00	788.961,00	788.961,00		1,64
3	Toroslar belediyesi	İstiklal VD 8560045743	48.171.673,00	394.480,00	394.480,00		0,82
4	Mersin Büyükşehir Bel. MESKİ Spor Kulübü	İstiklal VD 618 018 9974	48.171.673,00	19.724,00	19.724,00		0,04

Tablo 2: Şirketin Doğrudan veya Dolaylı Olarak Sahip Olduğu Ortaklıklar

Sıra No	Şirket Adı	Vergi Kimlik Numarası	Sermayesi (TL)	Sermaye Oranı (%)	Durumu Faal/Faal Değil	Faaliyet Alanı	Ortak Sayısı
1	Agropark Tarım İhtisas AŞ	6180658715	8.000.000,00	8,34	Faal	Organik Zirai Tarım	13
2	Mersin Akdeniz İnşaat Proje Ltd. Şti	6180403491	1.500.000,00	56,16	Faal	İnşaat Proje	2

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'da; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirket, (1) Seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde belirtilen muhasebe usul ve esaslarına göre tek düzen hesap planı çerçevesinde muhasebe işlemlerini yerine getirmektedir.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A Maliyet Hesapları seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenmektedir.

1.4.2. Şirketin Raporlama Sistemi

Şirket, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabi bir idare olmadığından stratejik plan ve performans programı gibi raporları hazırlama yükümlülüğü bulunmamaktadır.

Anonim şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak, gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.

Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 397'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca bağımsız denetime tabi olacak işletmeleri belirleme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir. 2018/11597 sayılı BKK'da (ve söz konusu kararın yerini alan 30.11.2022 tarihli 2022/6434

sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararında) bağımsız denetime tabi olacak şirketlere ilişkin ölçütler belirlenmiştir. Mersin Büyükşehir İmar İnşaat Tic. Anonim Şirketi bu kapsamda bağımsız denetime tabidir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından alınan ve 19.09.2018 tarih 30540 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kurul Kararına göre bağımsız denetime tabi olup TFRS'yi uygulama zorunluluğu bulunmayan işletmelerin münferit ve konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında BOBİ FRS'nin uygulanmasına; ancak söz konusu kurum, kuruluş ve işletmelerin isteğe bağlı olarak TFRS'leri uygulayabileceğine karar verilmiştir. Bu minvalde Mersin Büyükşehir İmar İnşaat Tic. A.Ş., bağımsız denetime tabi olup BOBİ FRS / TFRS'de öngörülen finansal tabloları (Finansal Durum Tablosu, Kar veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu, Özkaynak Değişim Tablosu ve Nakit Akış Tablosu) hazırlamaktadır.”

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu,
- Envanter defteri.

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu

idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmış ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol; bir kurumun yönetimi ve personeli tarafından hayata geçirilen ve faaliyetlerin düzenli, etik kurallarına uygun, verimli, tutumlu ve etkin biçimde yürütülmesi; Hesap verme sorumluluğunun gerektirdiği yükümlülüklerin yerine getirilmesi; yürürlükteki mevzuata uyulması; kamu kaynaklarının kayıplara karşı korunması; kurumun amaçlarını gerçekleştirmek suretiyle, kurumun misyonunun yerine getirmesi için makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanmış olan bütünleyici bir süreçtir.

Mersin Büyükşehir İmar İnşaat Tic. AŞ 5018 sayılı Kanun'a tabi olmadığı için bu Kanun ve bu Kanun kaynaklı ikincil mevzuatla getirilen, iç kontrol sistemi, ön mali kontrol, iç denetim, risk değerlendirme, performans ölçüm sistemi gibi iyi yönetim uygulamalarını hayata geçirme, bu sistem ve uygulamaların türevi niteliğindeki çıktıları üretme yükümlülüğü bulunmamaktadır.

Mersin Büyükşehir İmar İnşaat Tic. AŞ; temel olarak, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca kurulmuş olup bu Kanun hükümleri doğrultusunda iç kontrol sistemi değerlendirilmiştir.

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun yönetim ve temsil ile ilgili esaslar başlığı altında yönetim kurulunun görev dağılımını düzenleyen 366'ncı maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen "*Yönetim kurulu, işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabilir*" hükmü ile şirketlerde denetim komitelerinin kurulması konusunda yönetim kuruluna yetki verilmiş ancak bu düzenleme ile belli bir ölçütü esas alan, bir gereklilik ya da zorunluluk öngörülmemiştir.

Aynı Kanun'un 378'inci maddesinde ise; "*Pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi hâlinde derhâl kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda*

verir. (2) Komite, yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirir, varsa tehlikelere işaret eder, çareleri gösterir. Rapor denetçiye de yollanır” denilmektedir.

Kanunun 366’ıncı ve 378’inci maddelerini birlikte değerlendirildiğinde, borsada işlem gören şirketlerde iç kontrol sisteminin kurulması zorunluluk iken diğer şirketlerde isteğe bağlı bırakılmıştır. Kanun’un 378’inci maddesinde belirtildiği gibi denetçinin gerekli görüp bunu yazılı olarak yönetim kuruluna bildirmesi halinde iç kontrol sisteminin kurulması diğer şirketlerde de zorunludur.

Hukuki boyutta Mersin Büyükşehir İmar İnşaat Tic. AŞ’nin borsada işlem görme bakımından ve denetçi raporuna dayalı olarak da iç kontrol sistemi kurma zorunluluğu bulunmamaktadır.

Bir kanuni zorunlulukla ilişkilendirilmeksizin, mevzuatta ve uluslararası standartlarda yer alan kontrollere ilişkin düzenlemeler doğrultusunda iç kontrollerin değerlendirilmesi mümkündür. Şirketin iç kontrol kapsamındaki uygulamalarına bu bağlamda aşağıda yer verilmiştir.

Şirket faaliyetlerinin yürütülmesi, işlemlerin onaylanması, uygulanması ve kontrolü farklı görevliler tarafından yapılarak görevler ayrılığı ilkesine uyulmakta hata, eksiklik, yanlışlık, usulsüzlük ve riskler azaltılmaya çalışılmaktadır.

Mali nitelikteki iş ve işlemlerle ilgili risk analizleri yapılmamış, iş akış şemaları ile iç kontrol sistemleri oluşturulmamıştır. Şirketin gelir ve giderlerine ilişkin iş ve işlemlerinin düzenlendiği ve süreç akış şemalarının oluşturulduğu düzenlemeler yapılmamıştır. Bu sebeple mali nitelikteki iş ve işlemler üzerinde iç kontrol faaliyetleri sistematik bir şekilde sürdürülememektedir. Muhasebe birimince yapılan kontroller de sınırlı düzeyde kaldığından Şirkette iç kontrol ortamının oldukça riskli olduğu değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Mersin Büyükşehir Belediyesi İmar İnşaat ve Ticaret Anonim Şirketi 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması

Üçüncü kişilere verilen teminatların bir kısmının ilgili muhasebe hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

1 Seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin "Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları" bölümünün "C-Hesap Planı Açıklamaları" başlığı altında işletmece üçüncü kişilere karşı bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak geri alınmak üzere verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin 126 Verilen depozito ve teminatlar hesabında izleneceği, verilen depozito ve teminatların bu hesabın borcuna, geri alınanlar veya hesaba sayılanların ise alacağına kaydedileceği belirtilmiştir.

Öte yandan aynı başlık altında işletmede üçüncü kişilere karşı bir işin yapılmasının üstlenilmesi ve bir akdin karşılığı olarak, geri alınmak üzere verilen, bir yıldan uzun süreli depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin 226 Verilen depozito ve teminatlar hesabında izleneceği hususu düzenlenmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde üçüncü kişilere karşı bir işin yapılmasının üstlenilmesi ve bir akdin karşılığı olarak, geri alınmak üzere verilen teminatların vadesine göre 126 Verilen depozito ve teminatlar hesabı ile 226 Verilen depozito ve teminatlar hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede üçüncü kişilere karşı bir işin yapılmasının üstlenilmesi ve bir akdin karşılığı olarak, geri alınmak üzere verilmiş olan teminatların toplam tutarının 29.083.366,20 TL olduğu, ancak ilgili muhasebe kayıtlarında kayıtlı teminatların toplam tutarının 17.869.873,83 TL olduğu, böylece bu hesapların 11.213.492,37 TL hatalı bilgi içerdiği tespit edilmiştir.

Şirket cevabında bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, faaliyetlerin gerçekleştirilmesi sırasında iş anlaşması yapılan kişilerden, verilen teminatlar için kesin bilgi ve belgelerin ayrı ayrı belgeler halinde gelmesinin mutabakatsızlığa neden olduğu, verilen teminatlar ile ilgili bilgilerin bilançoda yer alabilmesinin ancak 2023 yılı Nisan ayında gerçekleştiği, 2022 Yılı Kurumlar Vergisi Beyannamesinde yer alan Verilen depozito ve teminatların izlendiği hesap bakiyelerinin toplam tutarının ise 17.869.873,83 TL olduğu belirtilmiştir. Böylece 2022 yılı mali tablolarında Şirket tarafından herhangi bir düzeltici işlem tesis edilmediğinden, bu hesapların toplam 11.213.492,37 TL eksik bilgi içerdiği anlaşılmıştır.

Sonuç olarak üçüncü kişilere karşı bir işin yapılmasının üstlenilmesi ve bir akdin karşılığı olarak, geri alınmak üzere verilmiş olan teminatların ilgili muhasebe hesaplarında izlenmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Yapılandırılmış Vergi ve SGK Prim Borçlarının Vadelerine Uygun Hesaplarda İzlenmemesi

17.11.2020 tarih 7256 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'a göre yapılandırılmış vergi ve SGK prim borçlarının tamamının 368 Vadesi geçmiş ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabında izlendiği görülmüştür.

1 Seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin "Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları" bölümünün "C-Hesap Planı Açıklamaları" başlığı altında kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve yükümlülükler ile erteleme ve taksitlendirme süresi bilanço tarihinde bir yıldan az olan vergi ve yükümlülüklerin 368 Vadesi geçmiş ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabında izleneceği belirtilmiştir.

Öte yandan aynı başlık altında kamuya olan vergi ve benzeri borçlardan vadesinde ödenmeyip ertelenmiş veya taksite bağlanmış olup bir yıldan daha uzun bir sürede ödenecek olan kısmının 438 Vadesi geçmiş ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabında izleneceği hususu düzenlenmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi SGK prim borçlarından süresi bilanço tarihinde bir yıldan az olan vergi ve yükümlülüklerin 368 Vadesi geçmiş ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabında, bir yıldan daha uzun bir sürede ödenecek olanlarının ise 438 Vadesi geçmiş ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve benzeri borçlardan vadesi bir yıldan uzun sürede ödenecek olanlarının 368 Vadesi geçmiş ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabında izlendiği tespit edilmiştir.

Şirket cevabında bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, kanuni süresi içerisinde ödenemeyen vergi ve SGK prim borçlarının 7256 sayılı Kanun ile yapılandırıldığı, 31.12.2021 bilançosunda 368 Vadesi geçmiş ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabından devir işlemi ile 2022 yılına aktarıldığı, ödeme planında da son taksit ödemesinin 2023 yılı içerisinde olduğu göz önüne alınarak borçların bu hesapta takip edildiği belirtilmişse de ödeme planları incelendiğinde, yukarıda belirtilen yapılandırma kanunları çerçevesinde 2024 yılına da yansıyan taksitler olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak söz konusu borçların vadelerine uygun hesaplarda izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 2: 4734 sayılı Kanun'da Düzenlenen İstisna Kapsamına Girmeyen Mal Alımının Bu Kapsamda Gerçekleştirilmesi

Şirket tarafından gerçekleştirilen giderlere ilişkin evraklarının incelenmesi sonucunda; “100.000 Adet Ramazan Gıda Kolisi Alımı” işinin temel ihale usulleri yerine 4734 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi uyarınca istisna kapsamında gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 2’nci maddesiyle, belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler kapsam dahiline alınmıştır. Kanun’un 3’üncü maddesinde istisna olan alımlar belirlenmiş, maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belediye şirketlerinin de içinde bulunduğu kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler için özel düzenleme yapılmıştır. Söz konusu maddeyle, kapsam dahilindeki kuruluşların ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için parasal sınırlar dâhilinde yapacakları mal veya hizmet

alımları, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç olmak üzere Kanun'dan istisna edilmiştir.

Bu madde kapsamındaki mal ve hizmetlerin neleri kapsadığına, mezkûr Kanun'un Geçici 4'üncü maddesi uyarınca ilgili kuruluşların talebi üzerine Kamu İhale Kurumu tarafından karar verilmektedir. Şirket tarafından çeşitli tarihlerde Kamu İhale Kurumuna bu kapsamda başvurular yapılmış ve Kamu İhale Kurulu tarafından hangi alımların istisna kapsamında olduğu hangilerinin istisna kapsamında olmadığına ilişkin kararlar verilmiştir.

Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin 15.02.2022 tarihli 2022/29087 ihale kayıt numaralı "Ramazan Gıda Kolisi Alımı" mal alımı ihalesi Mersin Büyükşehir İmar İnşaat Elektrik Üretim Özel Güvenlik Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi uhdesinde kalmıştır. 21.03.2022 tarihinde 31.050.000,00 TL bedel ile belediye ve şirket arasında sözleşme imzalanmıştır.

Şirket, belediyeden aldığı "Ramazan Gıda Kolisi Alımı" işini yerine getirmek amacıyla Kamu İhale Kurulunun 16.11.2009 tarihli 2009/DK.D-154 No.lu düzenleyici kurul kararına dayanarak "100.000 adet Ramazan Gıda Kolisi Alımı" işini 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi uyarınca istisna kapsamında gerçekleştirmiştir.

Kamu İhale Kurulunun 16.11.2009 tarihli 2009/DK.D-154 No.lu kararında mal alımları bölümünde 2. Hizmet Üretimi (Çay bahçesi, lokanta, kafeterya ve büfe hizmeti vermek) başlığı altında;

- Hizmet üretimi yapmak üzere hammadde temini; üretimde kullanılacak et, işlenmiş et, süt ve süt ürünleri çay, şeker gibi direk hizmet üretiminde kullanılan gıda malzemeleri temini,
- Hizmet üretiminde kullanılacak mamul gıda malzemesi; Meşrubat, gazlı meşrubat temini (Kola, soda, alkollü içecekler gibi direkt hizmet üretiminde kullanılmak üzere temini)
- Hizmet üretiminde hammadde ve yarı mamul ürünü son ürün haline getirmek için kullanılan; fırın, tost makinesi gibi sadece hizmet üretiminde kullanılacak araçların temini,
- Hizmet üretiminin gerçekleştirmek üzere kullanılan; çatal, bıçak, tabak gibi direkt hizmet üretiminde kullanılan malzemelerin temini,
- Hizmet üretiminde kullanılacak sarf malzemelerin temini; Deterjan, peçete, direkt hizmet üretiminde kullanılacak malzemelerin temini,

Şeklinde sayılan malların temininin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (g) bendi uyarınca istisna kapsamında olduğuna karar verilmiştir.

Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin 15.02.2022 tarihli 2022/29087 ihale kayıt numaralı "Ramazan Gıda Kolisi Alımı" mal alımı ihalesi kapsamında Şirket tarafından temin edilmesi gereken malların ay çiçek yağı, beyaz toz şeker, siyah çay, pilavlık pirinç, kırmızı iç mercimek, makarna, sofralık siyah zeytin, pilavlık bulgur, tuz, un, nohut ve şehriye gibi paketlenmiş nihai ürünlerden oluştuğu ve söz konusu sözleşmenin bu ürünlerin doğrudan teslimini içerdiği görülmektedir.

Şirketin 3 (g) istisna dayanağı olarak kullandığı Kurul kararı incelendiğinde, kararın Şirketin işlettiği çay bahçesi, lokanta, kafeterya ve büfe işletmelerinin hizmet üretiminde kullanılacak mal alımlarını kapsadığı görülmüştür. Söz konusu mal alımı ise belediyeden alınan bir mal alım işinin tedarikini içermektedir. Yukarıda yer verilen 3 (g) istisna belgesi kapsamında alınacak malların ihale kapsamında temin edilmesi gereken mallardan olmadığı açıkça görülmektedir.

Yukarıda yer verilen denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, "100.000 Adet Ramazan Gıda Kolisi Alımı" işinin 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında ihale edilebileceği ile ilgili değerlendirmelerinin hatalı olduğunu ve bundan sonraki işlemlerde bulgu doğrultusunda işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, 3 (g) istisna belgesi olmadan Kamu İhale Kanunu'na tabi bir mal alımının ihale yapılmayarak doğrudan tedarik edilmesi, Kanun'un rekabet ve eşitlik ilkelerine aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 3: Kamu İhale Kanunu'ndaki İstisna Hükmüne Dayanılarak Yapılan Alımlarda Üst Limitinin Aşılması

Şirket tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (g) bendine dayanılarak istisna kapsamında gerçekleştirilen taşıt ve iş makinesi hizmet alımlarında, 2021 ve 2022 yılları için belirlenen üst limitlerin her iki yılda da aşıldığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesinde, belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler Kanun kapsamına alınmıştır. Kanun'un 3'üncü maddesinde istisna olan alımlar belirlenmiş, maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde

belediye şirketlerinin de içinde bulunduğu kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler için özel düzenleme yapılmıştır. Söz konusu maddede, madde kapsamındakilerin ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için 2021 yılı Şubat ayı itibarıyla 18.619.202,00 TL ve 2022 yılı Şubat ayı itibarıyla 33.494.082,00 TL'yi aşmayan mal veya hizmet alımları ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç Kanun'dan istisna edilmiştir.

Bu madde kapsamındaki mal ve hizmetlerin neleri kapsadığına, mezkûr Kanun'un Geçici 4'üncü maddesi uyarınca ilgili kuruluşların talebi üzerine Kamu İhale Kurumu tarafından karar verilmektedir. Şirket tarafından Kamu İhale Kurumuna taşımacılık hizmetlerini yerine getirmek amacıyla başvuruda bulunulmuş ve Kamu İhale Kurulunun 27.01.2021 tarih ve 2021/DK.D-18 No.lu kararı ile taşımacılık hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla Şirket tarafından taşıt ve iş makinesi mal alımının ve kiralama hizmet alımının istisna kapsamında olduğuna karar verilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 4.3.3' üncü maddesinde; İdarelerin 4734 sayılı Kanununun 3'üncü maddesinin (g) bendine göre gerçekleştirecekleri ve yıllık planlama yapılabilen (yıl boyunca alınması gereken) mal ve hizmet alımlarına ilişkin değerlendirmenin, bu mal ve hizmetlerin yıllık toplam yaklaşık maliyetinin dikkate alınarak yapılacağı ve bu çerçevede söz konusu alımların anılan bent kapsamında yapılıp yapılmayacağına karar verileceği ve dolayısıyla planlanabilen yıllık ihtiyaçların bu bent kapsamında gerçekleştirilmesi amacıyla bölünmesinin Kanun'a açık aykırılık oluşturacağına hükmedilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 4.3.4' üncü maddesinde de; yaklaşık maliyeti 4734 sayılı Kanununun 3'üncü maddesinin (g) bendindeki parasal limitin altında olduğu için anılan Kanuna tabi olmadan yapılan bir mal ve hizmet temininde sözleşme bedelinin bu limiti aşması halinde işlemin iptal edileceği ve yaklaşık maliyetin yeniden değerlendirilerek bu değerlendirme sonucunda hesaplanan yeni yaklaşık maliyet tutarına göre istisna kapsamında veya anılan Kanun kapsamında işlem yapılacağı belirtilmiştir. Yeniden hesaplanan yaklaşık maliyete göre tekrar istisna kapsamında işlem yapılmış ve yine sözleşme bedeli Kanununun 3'üncü maddesinin (g) bendindeki parasal limiti aşmışsa işlemin tekrar iptal edileceği ifade edilmiştir.

Mersin Büyükşehir Belediyesinin 2021/43952 İKN'li 53.952.401,00 TL sözleşme bedelli ve 30.06.2021 sözleşme tarihli "Sürücüsüz 36 Ay Süreli 28 Kalem Taşıt İş Makinası ve Ekipmanları Kiralama Hizmeti" ve 2021/348934 İKN'li 112.912.201,00 TL sözleşme bedelli ve 27.08.2021 sözleşme tarihli "Taşıt İş Makinası ve Ekipmanları Kiralama Hizmeti" alımları

şirket tarafından üstlenilmiştir. Şirketin üstlendiği bu işleri yerine getirmek amacıyla Kamu İhale Kurulunun 27.01.2021 tarih ve 2021/DK.D-18 No.lu kararına istinaden 4734 sayılı Kanununun 3'üncü maddesinin (g) bendi kapsamında istisna usulü ile 2021 ve 2022 yıllarında gerçekleştirdiği alımların bir kısmına aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir. Şirketin söz konusu taşıt ve iş makinesi kiralaması hizmet alımı işini, detayları tablolardan görüleceği üzere kısımlara bölerek istisna kapsamında temin ettiği görülmüştür.

Tablo 3: 2021 Yılı İçerisinde Şirket Tarafından Yapılan Taşıt ve İş Makinesi Kiralama Hizmet Alımları

Sıra No	İşin Konusu	İhale Tarihi	Alım Usulü	Sözleşme Tarihi	Yaklaşık Maliyet (TL)	İşin Sözleşme Bedeli (TL)
1	Taşıt ve İş Makinesi Kiralama Hizmet Alımı	27.12.2021	4734- 3(g)	31.12.2021	8.060.660,00	7.143.480,00
2	Taşıt ve İş Makinesi Kiralama Hizmet Alımı	20.12.2021	4734- 3(g)	31.12.2021	20.029.900,01	16.873.380,00

Şirketin Mersin Büyükşehir Belediyesinden üstlendiği ve yukarıda ayrıntısı verilen taşıt ve iş makinesi kiralama hizmetlerini görmek amacıyla aynı tarihte yaptığı alımların yaklaşık maliyet toplamı 28.090.560,01 TL'dir ve 2021 yılı Şubat ayı itibariyle belirlenen 3(g) istisna sınırını aşmaktadır.

Tablo 4: 2022 Yılı İçerisinde Şirket Tarafından Yapılan Taşıt ve İş Makinesi Kiralama Hizmet Alımları

Sıra No	İşin Konusu	İhale Tarihi	Alım Usulü	Sözleşme Tarihi	Yaklaşık Maliyet (TL)	İşin Sözleşme Bedeli (TL)
1	Taşıt ve İş Makinesi Kiralama Hizmet Alımı	21.06.2022	4734- 3(g)	24.06.2022	8.060.660,00	7.272.000,00
2	Taşıt ve İş Makinesi Kiralama Hizmet Alımı	24.06.2022	4734- 3(g)	27.06.2022	20.029.900,01	17.220.420,00
3	Taşıt ve İş Makinesi Kiralama Hizmet Alımı	20.12.2022	4734- 3(g)	27.12.2022	24.181.980,00	22.116.600,00

Şirketin Mersin Büyükşehir Belediyesinden üstlendiği ve yukarıda ayrıntısı verilen taşıt ve iş makinesi kiralama hizmetlerini görmek amacıyla 2022 yılı içerisinde yaptığı alımların yaklaşık maliyet toplamı 52.272.540,01 TL'dir ve 2022 yılı Şubat ayı itibarıyla belirlenen 3 (g) istisna sınırını aşmaktadır.

Yukarıda yer verilen denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, Mersin Büyükşehir Belediyesinden alınan iki ayrı iş olması nedeniyle birbirinden bağımsız olarak değerlendirildiği

ve bu nedenle 3(g) istisna sınırları içerisinde kaldığı ifade edilmiştir.

Şirket tarafından iki ayrı ihale kapsamında Mersin Büyükşehir Belediyesine taahhüt edilen taşıt ve iş makinesi hizmetlerinin süresi ve niteliği ikinci ihalenin sözleşmeye bağlandığı 27.08.2021 tarihinde netleşmiştir. Tablo 1'de yer alan hizmet alımlarının sözleşmesi 31.12.2021 tarihinde, Tablo 2 'de yer alan hizmet alımları da 2022 yılında yapılmıştır. Bu nedenle Şirket tarafından Mersin Büyükşehir Belediyesine sunulacak hizmetler bulgumuzun konusunu oluşturan 3(g) istisna alımlarının yapıldığı tarihten önce planlanabilir durumdadır ve yıl boyunca edinilmesi gereken hizmet alımları belirlenmiştir.

Tablolarda ayrıntısı yer alan istisna kapsamında yapılan alımların tamamı Mersin Büyükşehir Belediyesinden üstlenilen taşıt ve iş makinesi kiralanması hizmet alımlarına ilişkindir ve bu hizmetleri görmek amacıyla yapılacak alımlar yıllık olarak planlanması gerekmektedir. Söz konusu hizmet alımlarının yaklaşık maliyetleri önceden hesaplanmıştır ve ihale tarihleri ile sözleşmelerinde öngörülen iş süreleri belirlidir. Şirket tarafından planlanabilen ve yaklaşık maliyeti ile sözleşme bedeli istisna limitinin üzerinde kalan mal ve hizmet alımlarının, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında açık ihale şeklinde gerçekleştirilmesi gerekirken kısımlara bölünerek istisna hükmü çerçevesinde gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Yukarıda açıklandığı üzere, söz konusu uygulama kanuna aykırılık teşkil etmektedir.

Açık ihale usulü ile temin edilmesi gereken hizmetlerin parasal limitlerin altında kalmak amacıyla kısımlara bölünerek istisna kapsamında edinilmesi neticesinde Kamu İhale Kanunu'nun rekabet ve eşit muamele ilkeleri ihlal edilmiştir.

BULGU 4: Şirketin Kamu İhale Kanunu'na Göre İstisna Kapsamında Bulunan Alımlarının Elektronik Kamu Alımları Platformuna Girilmemesi

Şirket tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (g) bendine göre istisna kapsamında gerçekleştirilen mal ve hizmet alımlarının Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) üzerinden Kamu İhale Kurumuna bildirilmediği görülmüştür.

Kamu İhale Tebliği'nin "İdareler tarafından EKAP üzerinden gerçekleştirilecek işlemler" başlıklı 30'uncu maddesinin 30.1.3. bendinde, istisna kapsamında yapılan ihaleler için de EKAP üzerinden İhale Kayıt Numarası (İKN) alınacağı, 30.6.3. bendinde ise Kanun'la istisna kapsamına alınmış ihalelere ilişkin ihale sonuç formlarının da aynı usulde Kamu İhale Kurumuna ulaştırılacağı belirtilmiştir. Ayrıca söz konusu Tebliğ'in 30.3.4. bendinde Kanun kapsamındaki idarelerin istisnalara göre veya Kanun kapsamı dışında gerçekleştirdikleri ihale

ilanlarının ve bu ihalelere ilişkin düzeltme, iptal ve sonuç ilanlarının da EKAP üzerinde yer alan ilan formuna uygun olarak yayımlanabileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede Şirketin 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin (g) bendine göre istisna kapsamında gerçekleştirdiği mal ve hizmet alımlarına ilişkin EKAP üzerinden İKN almadığı ve sonuç formlarının Kamu İhale Kurumuna bildirmediği görülmüştür.

Yukarıda yer verilen denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, 2023 yılı Mart ayından itibaren, Kamu İhale Tebliği'nin ilgili maddelerine istinaden hem İhale Kayıt Numarası (İKN) alınmaya, hem de sonuç formlarının kuruma iletmeye başlanıldığı ifade edilmiştir.

İstisna kapsamında yapılan alımlara ilişkin mevzuatın öngördüğü şekilde EKAP üzerinden İKN alınmaması ve ihale sonuç formlarının Kamu İhale Kurumuna bildirilmemesi kontrol riski oluşturacak bir husus olup istisna kapsamında yapılan alımlara ait tüm ihale işlemlerinin zorunlu olmamakla birlikte EKAP üzerinden yapılması rekabet ve eşit muamele ilkelerine katkı sağlayacaktır.

BULGU 5: Kamu İhale Kanunu'na Göre İstisna Kapsamında Bulunan Alımlara İlişkin Ceza ve İhalelerden Yasaklama Hükümlerine Uygunluk Kontrollerinin Yapılmaması

Şirketin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (g) bendine göre istisna kapsamında yaptığı alımların, aynı Kanun'un ceza ve ihalelerden yasaklama hükümlerine göre inceleme yapılmadan gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinin (d) bendinde; belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları şirketlerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği hüküm altına alınmıştır.

4734 sayılı Kanun'un "İstisnalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (g) bendinde ise; 2'nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde sayılan kuruluşların ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli 2022 yılının Şubat ayından itibaren 33.494.082,00 TL'yi geçmeyen mal ve hizmet alımlarının ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanuna tâbi olmadığı belirtilmiştir.

4734 sayılı Kanunun 58'inci ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 26'ncı maddelerine göre haklarında yasaklama kararı verilen gerçek veya tüzel kişilerin, 4734 sayılı Kanunun 2'nci ve 3'üncü maddeleri uyarınca istisna edilenler dâhil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan yasaklanması gerekmektedir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "İdareler tarafından EKAP üzerinden gerçekleştirilecek işlemler" başlıklı 30'uncu maddesinin "Teyit işlemleri" başlıklı 5'inci bendinde; 4734 sayılı Kanunun 40'inci maddesinin sekizinci fıkrasında, ihale kararlarının ihale yetkilisince onaylanmadan önce idarelerin, ihale üzerinde kalan istekli ile varsa ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığını Kurumdan teyit ederek buna ilişkin belgeyi ihale kararına eklemek zorunda oldukları belirtilmiştir. Buna göre teyit belgesi alınmaması halinde ihale sürecinin tamamlanması mümkün olmayacaktır.

Tebliğin 30'uncu maddesinin 5.3'üncü alt bendinde de; 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesi uyarınca istisna kapsamında yapılan alımlarda da aynı şekilde ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının Kurumdan teyit edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Yapılan incelemede, istisna kapsamında yapılan alımların EKAP üzerinden gerçekleştirilmediği ve ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının Kurumdan teyit edilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, 2023 yılı Mart ayından itibaren, ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının Kurumdan teyidinin düzenli olarak yapılmaya başlanıldığı ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kanun her ne kadar 3 (g) kapsamında yapılan alımları istisna kapsamına alsa da 3 (g) kapsamında yapılan alımlar için Kanun'un ceza ve ihalelerden yasaklama hükümlerine uyulması zorunluluğunu getirmektedir.

Sonuç olarak, Kanun ile istisna kapsamında yapılacak alımlar için kurumlara ceza ve ihalelerden yasaklama hükümlerine uyulması gerekmektedir.

BULGU 6: Doğrudan Temin Usulüyle Yapılan Alımlarının Elektronik Kamu Alım Platformuna (EKAP) Kaydedilmemesi ve Yasaklılık Sorgulamasının Yapılmaması

Şirket tarafından doğrudan temin usulüyle yapılan alımların Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) üzerinden Kamu İhale Kurumuna bildirilmediği ve EKAP üzerinden yasaklılık teyidinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesine dayanılarak hazırlanan ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun uygulanmasında karşılaşılan tereddütlere açıklık getirilmesi ve bu hususlarda uyulması gerekli esasların belirlenmesi için çıkarılan Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Doğrudan temin kayıt formu" başlıklı 30.9.2. maddesinde; doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, takip eden ayın onuncu gününe kadar "Doğrudan Temin Kayıt Formu" doldurularak EKAP üzerinde kayıt altına alınması gerektiği belirtilmiştir.

Tebliğ'in 30.5.4 maddesine göre de; 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit edilmesine şart konulmuştur. Bu şart; Kanunun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limit dahilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kurumun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesidir. Şayet alım yapılacak kişi ya da firmanın yasaklı olduğu belirlenirse söz konusu kişi ya da firmadan alım yapılmaması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Şirketin 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinde belirtilen doğrudan temin yöntemini kullanarak yapmış olduğu alımları EKAP üzerinden Kamu İhale Kurumuna bildirmediği ve parasal limitler dâhilinde yapılan doğrudan temin alımlarında yasaklılık sorgulamasının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Doğrudan temin yoluyla yapılan alımların mevzuatın öngördüğü şekilde elektronik olarak EKAP üzerinden Kamu İhale Kurumuna bildirilmemesinin ve parasal limitler dahilinde yapılan doğrudan temin alımlarında yasaklılık sorgulamasının yapılmamasının kontrol riski oluşturacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Serbest Tüketici Durumundaki Şirketin Elektrik Enerjisi Alımlarında İhale Mevzuatına Uyulmaması

Serbest tüketici durumunda olan Şirketin elektrik enerjisi ihtiyacını ihale mevzuatında belirlenen usuller yerine, elektrik dağıtım şirketiyle doğrudan sözleşme yapmak suretiyle temin ettiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesi uyarınca, Kanun'a tabi idarelerin mal veya hizmet alımları ile yapım işleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülmektedir. Aynı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde, mal; "*satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve haklar*" şeklinde tanımlanmıştır.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na dayanılarak çıkarılan 30.05.2018 tarih ve 30436 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 4'üncü maddesinde; serbest tüketici, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimde bulunması veya iletim sistemine doğrudan bağlı olması veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olması nedeniyle tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişi şeklinde tanımlanmıştır.

"Serbest Tüketici Kapsamı ve elektrik tedariki" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; bir önceki takvim yılında serbest tüketici limitini aşan miktarda elektrik tüketilen kullanım yerinin kullanım hakkına sahip ya da kullanım hakkını edinen tüketicilerin serbest tüketici kabul edileceği ifade edilmiştir.

"İkili anlaşma kapsamında yer alan tüketicilerin hak ve yükümlülükleri" başlıklı 39'uncu maddesinin birinci fıkrasında; serbest tüketicilerin, tüketim miktarı serbest tüketici limitini geçen her bir ölçüm noktası için ayrı bir tedarikçi ile ikili anlaşma yapılabileceği belirtilmiştir.

4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ve Kurul Başkanlığı" başlıklı 5'inci maddesi altıncı fıkrasının (b) bendinde de, "her yılın Ocak ayının sonuna kadar serbest tüketici tanımına ilişkin limitlerdeki indirimleri belirlemek ve yeni limitleri yayımlamak" EPDK'nın görevleri arasında sayılmıştır. Bu bağlamda, serbest tüketici limiti her yıl EPDK tarafından yeniden değerlendirilmekte ve uygun görüldüğü ölçüde düşürülmektedir. Bu doğrultuda EPDK Kararı ile 2022 yılı için serbest tüketici limiti yıllık 1.100 kwh elektrik tüketimi ve üzeri olarak

belirlenmiştir.

Diğer yandan, 17.06.2011 tarihli ve 2011/DK.D-105 sayılı Kamu İhale Kurulu Düzenleyici Kararı'nda, serbest tüketici olan idarelerin elektrik ihtiyaçlarını 4734 sayılı Kanun çerçevesinde mal alımı ihalesi olarak temin etmeleri gerektiği; mülga Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 13.10.2011 tarihli ve 9 no.lu Elektronik Haberleşme Hizmeti, Elektrik ve Doğalgaz Alımı Genelgesi'nde de, 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunan idarelerce, serbest tüketici olmaları halinde elektrik ihtiyaçlarının ihale yolu ile temin edilmesinin esas olduğu; ancak, piyasada rekabet koşullarının oluşmaması veya 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan limitlerin aşılması halinde söz konusu ihtiyaçların doğrudan temin yoluyla karşılanabileceği ifade edilmiştir.

İlgili mevzuat uyarınca, serbest tüketici olmaları halinde, Kanun kapsamındaki idarelerin elektrik enerjisi ihtiyaçlarını ihaleyle veya piyasa araştırması yapılmak suretiyle doğrudan temin yoluyla karşılanmasının esas olduğu açıktır.

Yukarıda yer verilen denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, elektrik enerjisi ihtiyacının karşılanması için ihale hazırlıklarına başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Şirketin 2021 yılı toplam elektrik sarfiyatının 643.529,19 kwh olduğu ve 2022 yılı için EPDK tarafından belirlenen tüketim limiti de dikkate alındığında, serbest tüketici olarak Şirketin elektrik enerjisi ihtiyacını elektrik dağıtım şirketiyle doğrudan sözleşme yapmak yerine 4734 sayılı Kanun'da belirtilen ihale usullerinden biriyle karşılaması gerekmektedir.

BULGU 8: Sözleşme İmzalamaya Gelmeyen İlgililer Hakkında Gerekli Yaptırımların Uygulanmaması

Büfe yeri kiralamalarına ilişkin ihalelerde sözleşme imzalamaya gelmeyen ilgililer olmasına rağmen ihalenin bozulmadığı, işe ilişkin geçici teminatların gelir kaydedilmediği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Sözleşme yapılmasında müteahhit veya müşterinin görev ve sorumluluğu" başlıklı 57'nci maddesinde sözleşme yapılması gerekli olan hallerde müteahhit veya müşterinin 31'inci maddeye göre onaylanan ihale kararının veya Hazine ve Maliye Bakanlığının vizesi gereken hallerde bu vizenin yapıldığının bildirilmesini izleyen günden itibaren 15 gün içinde geçici teminatı kesin teminata çevirerek noterlikçe tescil edilmiş sözleşmeyi idareye vermek zorunda olduğu, satışlara ilişkin ihalelerde müşterinin aynı

süre içinde ihale bedelini ve müşteriye ait bulunan vergi, resim ve harçları yatırması diğer giderleri ödemesi gerektiği belirtilmiştir. Maddenin devamında ise bu zorunluluklara uyulmadığı takdirde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihalenin bozulacağı ve varsa geçici teminatın gelir kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Mezkur Kanun'un "Sözleşme yapılmasında müteahhit veya müşterinin görev ve sorumluluğu" başlıklı 84'üncü maddesinde de üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında da, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verileceği ve bu kararların Resmi Gazete'de ilan ettirildiği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işleneceği hükme bağlanmıştır.

Öte yandan büfe yerlerinin kiralanmasına ilişkin hazırlanan Taşınmaz Kira Şartnamesi'nin 10'uncu maddesinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 31 veya 76'ncı maddelerine göre onaylanan ihale kararlarının yukarıda açıklanan şekilde tebliğinden itibaren 15 gün içinde ilgililerinin kesin teminatı yatırmak, sözleşmeyi düzenlemek ve notere tescil ettirmek, ihaleyle ilgili müşteriye ait vergi, resim, harç ve diğer giderleri ödemek zorunda olduğu, bu zorunluluklara uyulmadığı takdirde protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihalenin bozulacağı ve geçici teminatın gelir kaydedileceği hususları düzenlenmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre onaylanan ihale kararlarının ilgililerine tebliği tarihini izleyen günden itibaren 15 gün içinde geçici teminatın kesin teminata çevrilerek, noterlikçe tescil edilmiş sözleşmeyi idareye vermek zorunda olduğu anlaşılmaktadır. Aksi durumda ihalenin bozulup, ihale üzerinde kalan istekliye ait geçici teminatın gelir kaydedilmesi ve yasaklılık kararı verilmesi bakımından gerekli işlemlerin yapılması hukuki bir zorunluluktur.

Yapılan incelemede 26 adet büfe yerinin kiraya verilmesi için açılmış olan ihalede 23 adet büfe yerine ilişkin isteklilerin usulüne uygun onaylanan ihale kararının bildirilmesini izleyen günden itibaren 15 gün içinde sözleşmeyi imzalamaya gelmediği halde bu istekliler açısından ihalenin bozulmadığı, geçici teminatlarının gelir kaydedilmediği ve ilgiler hakkında yasaklılık kararı verilmesi bakımından gerekli işlemlerin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Şirket tarafından bulgu konusu hususa itiraz edilmiş olup, bulguda belirtilen 23 adet büfe yerine ilişkin isteklilere 02.12.2021 tarihli yazı ile bildirimde bulunularak taşınmazların tahsis süresinin dolduğunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre ihaleye çıkılacağını, eğer yeni yapılacak ihaleye katılınacak ise büfenin tahliye sürecinin aksamaması açısından tahliye taahhünamesinin verilmesi gerektiği, tüm büfe işletmecilerinin bu yazı üzerine Şirkete başvurarak yapılacak ihaleye katılacaklarını beyanla tahliye taahhünamesi imzaladıkları, akabinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun olarak ihaleye çıkıldığı ve 18.01.2022 tarihinde ihale yapıldığı, ihaleye çıkılan büfelerin neredeyse tamamında eski işletmeciler tarafından muammen bedelin oldukça üzerinde teklifler verilmek suretiyle ihalelerin sonuçlandırıldığı ve buna ilişkin belgelerin imzalandığı, sonraki süreçte sözleşmeye davet yazılarının tebliği aşamasında ihale ile işletme hakkını devralmış olan eski işletmeciler tarafından Mersin Sulh Hukuk Mahkemeleri nezdinde "Tahliye taahhünamesinin müzayaka hali nedeniyle hükümsüzlüğünün tespiti, davalı ve davacı arasındaki kira ilişkisinin ve kiracılık sıfatının tespiti, davaya konu taşınmazın yeni dönem için emsal kira bedelinin tespiti ile muarazanın giderilmesi ve tahliyenin tedbiren durdurulması talepleriyle" davalar açıldığı, bu davaların tümünde davacıların talepleri doğrultusunda tahliye işlemlerinin mahkemelerce tedbiren durdurulduğu belirtilmiştir. Ayrıca bu davalarda Şirket adına gerekli savunmaların yapıldığı ve yargılama sürecinin başladığı, ancak tahliye işlemlerinin tedbiren durdurulması karşısında Şirket tarafından sözleşmeye davet yazısı tebliğ edilmiş olmasına rağmen ihaleyi kazanan kişilerle sözleşme yapılmasının mümkün olmadığını, zira davaların kabulü durumunda yapılan ihalelerin geçerliliğinin kalmayacağından, ne tahliye işlemi yapılabileceği ne de yeni ihale bedeli üzerinden sözleşme imzalanmasının mümkün olabileceği ifade edilmiştir.

Yapılan yargılamalar sonucunda işletmeciler tarafından açılan davaların hemen hemen tamamının Şirket lehine karara bağlandığı, ancak davacılar tarafından istinaf yoluna başvurulduğundan tedbirlerin kaldırılmadığı, böylece halen sözleşme imzalanmasının mümkün olmadığını da vurgulanmıştır.

Ayrıca büfe yeri kiralamalarına ilişkin ihalelerde sözleşme imzalamaya gelmeyen ilgililer olmasına rağmen ihalenin bozulmadığı, işe ilişkin geçici teminatların gelir kaydedilmediği bu nedenle de 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine aykırı hareket edildiği, yasal süre içerisinde sözleşmeyi imzalamaya gelmeyen 23 adet büfe yerinin kiralanması kararı verilen istekliler açısından ihalenin bozulmasının, geçici teminatlarının gelir kaydedilmesinin ve ilgililer hakkında yasaklılık kararı verilmesi bakımından gerekli işlemlerin başlatılması gerektiği yönündeki tenkide katılmanın mümkün olmadığını, zira Sulh Hukuk

---

Mahkemeleri tarafından verilmiş ve tahliyelerin durdurulması içerikli tedbir kararları mevcut iken;

İhalelerin bozulması ve teminatların irat kaydedilmesinin Şirket tarafından son derece riskli ve Mahkeme kararına uymamak sonucunu doğuracak bir işlem olacağı,

Şirketin ihaleyi bozarak teminatları irat kaydetmesi durumunda, davalar sonuçlanana kadar zaten hiçbir işlem yapılamayacak, eski bedeller üzerinden işletme hakkı devir bedeli tahsil edilerek sürecin devam ettirilmek durumunda kalacağı,

Tahliye işlemleri gerçekleştirilemeyeceği için yeniden ihaleye çıkılmasının mümkün olamayacağı,

İhaleye çıkılsa ve ihale yapılsa bile yeni işletmecilere yer teslimi yapılamayacağı,

İhalelerin bozulması ve geçici teminatların irat kaydedilmesi sonrasında yasal sürecin Şirket lehine sonuçlanması durumunda, arada geçen sürenin işletme hakkı devri bedeli eski bedellere yakın tutarlar üzerinden tahsil edilmek durumunda kalacağından kamu zararı doğacağı,

belirtilmiştir.

Şirket cevabında devam eden mahkeme süreçleri ve mahkemelerce verilmiş olan tahliye işlemlerinin tedbiren durdurulması kararları sebebiyle, bahse konu 23 adet büfe yerine ilişkin isteklilerin usulüne uygun onaylanan ihale kararının bildirilmesini izleyen günden itibaren 15 gün içinde sözleşmeyi imzalamaya gelmeyen istekliler açısından ihalenin bozulmadığı, geçici teminatlarının gelir kaydedilmediği ve ilgiler hakkında yasaklılık kararı verilmediği belirtilmişse de, söz konusu mahkeme kararlarının ihale sürecinin durdurulmasına yönelik olmadığı, yalnızca tahliye işlemlerinin tedbiren durdurulmasına yönelik olduğu mahkemelerce verilmiş olan kararların gerekçelerinden anlaşılmaktadır. Öte yandan ihalelerin bozulması ve teminatların irat kaydedilmesinin Şirket tarafından son derece riskli ve mahkeme kararlarına uymamak sonucunu doğuracak bir işlem olacağı belirtilmişse de mahkemelerce verilmiş olan kararın bulgu konusu hususu ilgilendirmediği yine mahkeme kararlarının gerekçesinden anlaşılabilecektir. Zira mahkemeler ihale sürecine ilişkin bir karar vermemiş, yalnızca Şirket tarafından verilmiş olan tahliye kararlarının durdurulmasına hükmetmişlerdir. Bu yönüyle yasal süre içerisinde sözleşmeyi imzalamaya gelmeyen 23 adet büfe yerinin kiralanması kararı verilen istekliler açısından ihalenin bozulması, geçici teminatlarının gelir kaydedilmesi ve

İlgiler hakkında yasaklılık kararı verilmesi bakımından mahkemelerce verilmiş bir karar olmadığından, bu işlemlerin tesis edilmesinin mahkeme kararına uymamak gibi bir sonucu olmayacağı açıktır. Ayrıca Şirketin ihaleyi bozarak teminatları irat kaydetmesi durumunda davalar sonuçlanana kadar zaten hiçbir işlem yapılamayacağı, eski bedeller üzerinden işletme hakkı devir bedeli tahsil ederek sürecinin devam ettirilmek durumunda kalınacağı belirtilmişse de bu durumun 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun amir hükümlerine uygun hareket edilmesine engel olamayacağı izahtan varestedir.

Sonuç olarak yasal süre içerisinde sözleşmeyi imzalamaya gelmeyen 23 adet büfe yerinin kiralanması kararı verilen istekliler açısından ihalenin bozulması, geçici teminatlarının gelir kaydedilmesi ve ilgiler hakkında yasaklılık kararı verilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: İşletme Hakkının Devri Niteliğindeki Kiralamalardan Eksik KDV Alınması

İşletme hakkının devri niteliğindeki kiralamalardan doğan %18 oranındaki Katma Değer Vergisinin (KDV) bazı aylarda %8 oranı üzerinden alındığı görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "Verginin konusunu teşkil eden işlemler" başlıklı 1'inci maddesinde Gelir Vergisi Kanunu'nun 70'inci maddesinde belirtilen mal ve hakların kiralanması işlemlerinin katma değer vergisine tabi olduğu belirtilmiştir. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun "Gayrimenkul sermaye iradının tarifi" başlıklı 70'inci maddesinde ise işletme haklarının sahipleri, mutasarrıfları, zilyedleri, irtifak ve intifa hakkı sahipleri veya kiracıları tarafından kiraya verilmesinden elde edilen iratların gayrimenkul sermaye iradı olduğu hususu düzenlenmiştir.

Yine 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "Oran" başlıklı 28'inci maddesinde katma değer vergisi oranının, vergiye tabi her bir işlem için %10 olduğu, Cumhurbaşkanının bu oranı dört katına kadar artırmaya, %1'e kadar indirmeye yetkili olduğu belirtilmiştir.

Bu kapsamda çıkarılan 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın "Katma değer vergisi oranları" başlıklı 1'inci maddesinde mal teslimleri ile hizmet ifalarına uygulanacak katma değer vergisi oranının ekli listelerde yer alanlar hariç olmak üzere vergiye tabi işlemler için %18, ekli (I) sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için %1, ekli (II) sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için %8 olarak tespit edilmiştir. Öte yandan 31.07.2020 tarihli ve 31202 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ve aynı tarihte yürürlüğe giren 2812 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı'nın 1'inci maddesi ile 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na

eklenen geçici 6'ncı maddenin (1/a) bendiyle işyeri kiralama hizmetinde KDV oranı 31/12/2020 tarihine kadar (bu tarih dâhil) %8'e indirilmiştir. Ayrıca 3318 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile bahse konu indirim süresi önce 31.05.2021 tarihine (bu tarih dâhil), ardından 4062 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 31.07.2021 tarihine (bu tarih dâhil), son olarak da 4312 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile bahse konu indirim süresi 30.09.2021 tarihine (bu tarih dâhil) uzatılmıştır.

Yukarıda bahsedilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 70'inci maddesinde sayılan arama, işletme, imtiyaz hakları ve ruhsatları ile diğer hakların kiralanması işlemleri KDV'ye tabi bulunmaktadır. KDV oranları, 2007/13033 sayılı BKK eki (I) sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için %1, (II) sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için %8, bu listelerde yer almayan vergiye tabi işlemler için ise %18 olarak tespit edilmiştir. Bu nedenle bir işletme veya müessesenin belirli bir bedel ve süre dâhilinde başkasının kullanımına bırakılması şeklindeki işletme hakkının kiralanması işlemlerinin söz konusu listelerde yer almamasından dolayı %18 oranında KDV'ye tabi tutulması gerekmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Kararlarında indirim konusu yapılan husus, işyeri kiralama hizmetleridir. İşyeri kiralama hizmetleri ise, işyeri olarak kullanılan bina, ofis, dükkân gibi taşınmazların kira sözleşmesi ile kuru mülkiyetinin kiralanmasını kapsamaktadır. Dolayısıyla taşınmazların, iktisadi bir faaliyetin icrasına tahsis edilerek ve/veya işletilmeye hazır hale getirilerek kiracıların kullanımına bırakılması halinde, bu tür kiralama işlemleri taşınmaza bağlı işletme hakkının kiralanması niteliğinde olduğundan bu işlemlerin işyeri kiralama hizmeti olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

Bu çerçevede işletme hakkının devri suretiyle kiraya verilen taşınmaz kiralama hizmetleri, 2007/13033 sayılı BKK'nin geçici 6'ncı maddesi kapsamında işyeri kiralama hizmeti olarak değerlendirilemeyeceğinden indirimli oran olan %8 KDV'nin değil, genel oran olan %18 KDV'nin uygulanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede sözleşme süresi 2022 yılı içerisinde dolan işletme hakkının devri niteliğindeki taşınmaz kiralama hizmetlerinde 31.07.2020 tarihi ile 30.09.2021 tarihleri arasındaki kira tahakkuklarında KDV tahakkukunun %8 oranı üzerinden hesaplanarak tahsil edildiği, böylece ilgililerinden eksik KDV tahsilatı yapıldığı tespit edilmiştir.

Şirket tarafından bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, taşınmaz kiralama ile

işletme hakkı kavramlarının uygulama yöntemleri açısından benzerlik gösterdiğinden dolayı 31.07.2020-30.09.2021 dönemi arasında indirimli KDV uygulandığı belirtilmiştir. Bulguda yapılan tespit üzerine eksik tahsil edilen tutarların hesaplandığı, en kısa sürede de tahsilat sürecine başlanacağı ifade edilmişse de ilgililerine yönelik herhangi bir tahakkuk ve tahsilat işlemi yapılmadığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak yukarıda yer alan Cumhurbaşkanlığı Kararlarında yer alan indirimli KDV uygulaması kapsamında yer almayan işletme hakkının devri niteliğindeki taşınmaz kiralamarından belirtilen süreler boyunca eksik alınan KDV tutarlarının, ilgililerine tahakkuk ettirilerek, gereken tahsilat süreçlerinin başlatılması gerekmektedir.

BULGU 10: Kira Artışlarına İlişkin Uygulamanın Hatalı Olması

Büfe kiracıları ile imzalanan İşletme Hakkı Devri Sözleşmelerindeki kira artışını düzenleyen maddenin hatalı uygulanması sonucu eksik kira artışı yapıldığı görülmüştür.

Büfe işletmecileri ile imzalanan İşletme Hakkı Devri Sözleşmesi'nin "Sözleşme bedeli" başlıklı 5'inci maddesinde sözleşmenin toplam bedelinin ilgili büfe/çay ocağının işletme hakkının bu sözleşmede yazılı süre ile sınırlı olarak devredilmesi karşılığında 02.01.2012-01.01.2013 dönemi için belirlenmiştir. Maddenin devamında ise takip eden takvim yılları için işletme hakkı devri bedeli artışı yeni işletme döneminden bir önceki yılın 12 aylık ortalama ÜFE oranında arttırılarak yeniden belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Mezkûr Sözleşme'nin "Sözleşmenin süresi" başlıklı 7'nci maddesinde sözleşmenin süresinin 02.01.2012 tarihinden itibaren 10 yıl olduğu hususu düzenlenmiştir.

Yukarıdaki Sözleşme hükümleri birlikte değerlendirildiğinde 02.01.2012 tarihinden her yıl kira artışının yapılacağı, bu artışa göre takip eden takvim yılları için işletme hakkı devri bedelinin yeni işletme döneminden bir önceki yılın 12 aylık ortalama ÜFE oranında arttırılarak belirlenen rakam olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre 02.01.2020-01.01.2021 tarihleri arasında uygulanacak artış tutarının Türkiye İstatistik Kurumunca (TÜİK) yayımlanan 2019 yılı Aralık ayına ilişkin 12 aylık ortalama ÜFE oranı olan %17,56 oranında arttırılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede sözleşme süresi 2022 yılında biten büfe/çay ocağı şeklinde işletilmek üzere devredilmiş olan taşınmazlara ilişkin kira artışının yeni işletme döneminden bir önceki yılın 12 aylık ortalama ÜFE oranı olan %17,56 oranında arttırılmadığı, bunun yerine daha düşük oranlarda artış yapılmak suretiyle kira tutarı belirlendiği tespit edilmiştir.

Şirket cevabında bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, büfe kiracıları ile imzalanan sözleşmelerdeki kira artışını düzenleyen maddenin hatalı uygulanması sonucu eksik kira artışı yapıldığı anlaşıldığı, bu durumun telafisi ve büfe kiracılarına yansıtılması amacı ile olması gereken kira tutarlarının tespitinin yapıldığı, eksik alınan kira tutarlarının tahsilatına ivedilikle başlanacağı belirtilmişse de herhangi bir tahakkuk ve tahsilat işlemi yapılmadığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak geçmiş yıllardaki hatalı uygulamalardan kaynaklı eksik kira tutarlarına ilişkin farkların ilgililerine tahakkuk ettirilerek, gereken tahsilat süreçlerinin başlatılması gerekmektedir.

BULGU 11: İşçilere Mevzuatta Belirlenen Sürenin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması

Şirketin personel işlemlerine yönelik yapılan incelemelerde, 4857 sayılı İş Kanunu'nda belirlenen sürenin üzerinde yıllık fazla çalışma yaptırıldığı görülmüştür

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Fazla çalışma ücreti" başlıklı 41'inci maddesinde, ülkenin genel yararları yahut işin niteliği veya üretimin artırılması gibi nedenlerle fazla çalışma yapılabileceği ve fazla çalışmanın Kanun'da yazılı koşullar çerçevesinde haftalık kırk beş saati aşan çalışmalar olduğu belirtilmiştir.

İş Kanun'un 41'inci maddesine dayanılarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan İş Kanunu'na İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin "Fazla çalışmada sınır" başlıklı 5'inci maddesinde, fazla çalışma süresi toplamının bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamayacağı, bu süre sınırının işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkin olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden hareketle, fazla çalışma süresinin yıllık iki yüz yetmiş saat ile sınırlandırıldığı, çalışma süresi olan haftada en çok kırk beş saatlik sürenin asıl olduğu, fazla çalışmanın ise istisnai bir durum olarak yıl içinde belirli sınırlar dâhinde işçinin onayı alınarak yaptırılabilmesi sonucuna ulaşılmaktadır.

Şirket bünyesinde çalışan işçilere ait fazla çalışma süreleri incelendiğinde, 16 personelin 4857 sayılı İş Kanunu'nda yıllık olarak belirlenen iki yüz yetmiş saatin üzerinde, ortalama 327 saat fazla çalışma yaptırıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, Kanuna aykırı hareket etmemek amacıyla, fazla mesai çalışmalarının periyodik sistemde takibinin yapılması için

çalışmalara başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kanun'a aykırı hareket etmemek amacıyla Şirket uhdesinde istihdam olunan işçilerin 4857 sayılı İş Kanunu'na uygun olarak fazla mesai sürelerinin düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 12: İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması

Şirkette çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullanılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan "Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Anılan Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için iki yüz yirmi Türk Lirası (2022 yılında 755 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede idarede görev alan 98 işçiden 3'ünün 100 günden ve 15'inin 50 günden fazla kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Yukarıda yer verilen denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, çalışanlara yönelik yıllık ücretli izinlerin mevcut takvim yılında uygulanması için gerekli işlemlerin başlatıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde idarede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve idareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

BULGU 13: Sayıştaya Verilecek Defter, Mali Tablo, Belge ve Bilgilerden Bazılarının Zamanında Gönderilmemesi

2022 yılı hesap dönemine ait mali işlemleri içeren verilerin Sayıştaya gönderilmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Muhasebe sistemi" başlıklı 49'uncu maddesinde kamu hesaplarının kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulacağı hususu düzenlenmiştir.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "Hesapların verilmesi, muhasebe birimlerinin ve muhasebe yetkililerinin bildirilmesi" başlıklı 8'inci maddesinde kamu idarelerinin hesaplarının muhasebe yetkilileri tarafından hazırlanarak üst yöneticiler veya görevlendirdiği harcama yetkilileri ile muhasebe yetkilileri tarafından denetime hazır bekletileceği veya Sayıştayın bildireceği yere gönderileceği, bu hesaplara ilişkin ve mevzuatına uygun olarak tutulan defter, kayıt ve belgelerden Sayıştaya sunulacak olanların çeşitleri, verilme yeri, süresi ve usullerinin Sayıştay tarafından belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Bu kapsamda çıkarılan Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Defter, mali tablo, belge ve bilgilerin verilme usulü" başlıklı 7'nci maddesinde kamu idaresi hesaplarını Başkanlığa verme sorumluluğunun 5018 sayılı Kanun'a tabi olan kamu idareleri için ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi veya yetkilendirdiği harcama yetkilisi ile muhasebe yetkilisinde olduğu, diğer kamu idarelerinde ise sorumluluğun üst yönetici ile muhasebe yetkilisinde olduğu belirtilmiştir. Maddenin devamında ise defter, mali tablo, belge ve bilgilerden 5'inci maddede sayılanların bu Usul ve Esaslar'ın eklerinde, idareler itibarıyla belirlenmiş formatta, her bir tablo, belge veya cetvelin tabi olduğu mevzuata göre yetkili ve sorumlu olanlar tarafından elektronik olarak imzalanarak web portal aracılığıyla Başkanlığa gönderileceği ifade edilmiştir. Bu kapsama Sayıştay tarafından, idarelerce söz konusu verilerin elektronik ortamda sunulmasına yönelik olarak Birleşik Veri Aktarım Sistemi (BVAS) adlı bir web portal oluşturulmuştur.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde Şirket'in hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve denetim yetkililerine gerekli bilgileri sunabilecek muhasebe sistemlerini oluşturmak ve bu sistemden elde edilen verileri elektronik ortamda web portal üzerinden Sayıştaya sunmasının hukuki bir zorunluluk olduğu anlaşılabacaktır.

Yapılan incelemede Şirket'e ait defter, mali tablo, belge ve bilgilerin web portal üzerinden Birleşik Veri Aktarım Sistemi'ne (BVAS) gönderilmediği tespit edilmiştir.

Şirket cevabında bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, kullanılmakta olan programın oluşturduğu birleşik veriler defterinin Sayıştay Birleşik Veri Aktarım Sistemi'ne (BVAS) sistemine yüklenememesi sonucu ilgili yazılım firması ile birçok görüşme yapıldığı, ayrıca yazılı olarak açıklama da istendiği, gelecek yazılı açıklamaya istinaden sorunun çözülebilmesi adına kullanılmakta olan programın değiştirilmesinin kararlaştırılabileceği

belirtilmiştir. Ancak bunlara rağmen Şirketin 2022 yılı verilerinin, Birleşik Veri Aktarım Sistemi'ne (BVAS) hala yüklenmediği, böylece Şirketin mali verileri ve tablolarının Sayıştayın denetimine uygun hale getirilmediği anlaşılmıştır.

Sonuç olarak söz konusu verilerin mevzuatla belirlendiği şekliyle Birleşik Veri Aktarım Sistemi'ne (BVAS) yüklenmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Şirketin Yıllık Faaliyet Raporunda Yer Alması Gereken Bilgilerin Tamamına Yer Verilmemesi

Şirketin hazırladığı yıllık faaliyet raporunda, mevzuatında belirtilen bilgilerden bazıları yer almamaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "III - Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu" başlıklı 516'ncı maddesinde;

"(1) Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu, doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtır. Bu raporda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir. Raporda ayrıca, şirketin gelişmesine ve karşılaşması muhtemel risklere de açıkça işaret olunur. Bu konulara ilişkin yönetim kurulunun değerlendirmesi de raporda yer alır.

(2) Yönetim kurulunun faaliyet raporu ayrıca aşağıdaki hususları da içermelidir:

a) Faaliyet yılının sona ermesinden sonra şirkette meydana gelen ve özel önem taşıyan olaylar.

b) Şirketin araştırma ve geliştirme çalışmaları.

c) Yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilere ödenen ücret, prim, ikramiye gibi mali menfaatler, ödenekler, yolculuk, konaklama ve temsil giderleri, aynı ve nakdî imkânlar, sigortalar ve benzeri teminatlar.

(3) Hem anonim şirketler hem de şirketler topluluğu bakımından, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun zorunlu asgari içeriği, ayrıntılı olarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından bir yönetmelikle düzenlenir." denilmektedir.

6102 sayılı Kanun'a istinaden çıkarılan ve 28.08.2012 tarihli ve 28395 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari

İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik'in 7'nci maddesinde yıllık faaliyet raporunun hangi bölümlerden oluşması gerektiğine yer verilmiştir. Yönetim organı üyeleri ile üst düzey yöneticilere sağlanan mali haklar, şirketin araştırma ve geliştirme çalışmaları ve finansal durum burada sayılan zorunlu bölümlerdendir.

Bahsi geçen Yönetmelik'in 9'uncu maddesinde;

“(1) Yönetim organı üyeleri ile üst düzey yöneticilere sağlanan mali haklar bölümünde aşağıda belirtilen hususların yer alması zorunludur:

a) Sağlanan huzur hakkı, ücret, prim, ikramiye, kâr payı gibi mali menfaatlerin toplam tutarları,

b) Verilen ödenekler, yolculuk, konaklama ve temsil giderleri ile ayni ve nakdi imkânlar, sigortalar ve benzeri teminatların toplam tutarlarına ilişkin bilgiler.”

12'nci maddesinde ise;

“(1) Yıllık faaliyet raporunun finansal durum bölümünde aşağıda belirtilen hususların yer alması zorunludur:

a) Finansal duruma ve faaliyet sonuçlarına ilişkin yönetim organının analizi ve değerlendirmesi, planlanan faaliyetlerin gerçekleşme derecesi, belirlenen stratejik hedefler karşısında şirketin durumu,

b) Geçmiş yıllarla karşılaştırmalı olarak şirketin yıl içindeki satışları, verimliliği, gelir oluşturma kapasitesi, kârlılığı ve borç/öz kaynak oranı ile şirket faaliyetlerinin sonuçları hakkında fikir verecek diğer hususlara ilişkin bilgiler ve ileriye dönük beklentiler,

c) Şirketin sermayesinin karşılıksız kalıp kalmadığına veya borca batık olup olmadığına ilişkin tespit ve yönetim organı değerlendirmeleri,

ç) Varsa şirketin finansal yapısını iyileştirmek için alınması düşünülen önlemler,

d) Kâr payı dağıtım politikasına ilişkin bilgiler ve kâr dağıtım yapılmayacaksa gerekçesi ile dağıtılmayan kârın nasıl kullanılacağına ilişkin öneri.” hükümleri yer almaktadır.

Söz konusu Kanun ve Yönetmelik hükümleri gereğince, Şirket tarafından yönetim organı ve üyelere sağlanan çeşitli hakların, temsil giderlerinin, finansal tablolar üzerinden finansal değerlendirmenin ve geçmiş yıllarla karşılaştırmalı olacak şekilde satışlara, karlılığa

ve borç/öz kaynak oranına yıllık faaliyet raporunda yer alması gerekmektedir. Şirketin 2022 yılında yayımlanan 2021 yılına ilişkin faaliyet raporunda ise söz konusu bilgiler yer almamaktadır.

Yukarıda yer verilen denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, faaliyet raporunun 6102 Sayılı Kanun'a istinaden çıkartılan Yönetmelikte belirtilen zorunlu bilgilere yer verilerek tekrar düzenleneceği ifade edilmiştir.

Şirketin hazırladığı yıllık faaliyet raporlarında belirtilen mevzuat hükümlerine uygun olarak tüm bilgilerin eksiksiz yer alması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>